

MINISTER
Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Warszawa, dnia 16 października 2019 r.

DUS.I.053.319.2019.PSB
DDP.II.053.83.1.2019.MM

**Stowarzyszenie
Polski Instytut Praw Głuchych**

Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, działając na podstawie art. 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870) zawiadamia, że przedłożona petycja w zakresie nowelizacji ustawy o emeryturach i rentach z FUS poprzez podniesienie kwoty najniższych świadczeń emerytalno-rentowych do wysokości świadczenia pielęgnacyjnego, została rozpatrzona negatywnie.

Uzasadnienie

Petycja wpłynęła do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w dniu 18 września 2019 r. Z zakresu działania Ministerstwa przedstawiony został postulat nowelizacji ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez podniesienie kwoty najniższych świadczeń emerytalno-rentowych, które od marca 2019 r. wynoszą 1100,00 zł brutto, do wysokości świadczenia pielęgnacyjnego w kwocie 1583,00 zł. Dodatkowo, autorzy petycji wskazują na procedurę stopniowego podwyższania najniższych świadczeń emerytalno-rentowych, która miałaby być rozłożona na 3 etapy – w latach 2020, 2021, 2022 poprzez ich docelowe podwyższenie do wysokości świadczenia pielęgnacyjnego w 2022 roku. Ich zdaniem, taka kwota zapewni osobom starszym i niepełnosprawnym godne życie i zabezpieczenie społeczne, a obecne zróżnicowanie osób starszych i niepełnosprawnych od opiekunów dzieci niepełnosprawnych, pobierających wyższe świadczenia pielęgnacyjne, wskazuje na jawną dyskryminację, gdyż nie zagwarantowano równych, konstytucyjnych praw.

Przechodząc do rozpatrzenia przedmiotowej petycji, na wstępie należy wskazać, że świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje matce albo ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka, osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz innym osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny,

z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Prawo do świadczenia pielęgnacyjnego wiąże się z trwałymi okolicznościami faktycznymi, które mogą pociągać za sobą znaczne koszty. Stąd ma charakter stały, a jego wypłata nie jest ograniczona żadnym terminem. Istotą przedmiotowego świadczenia jest finansowa rekompensata związana z opuszczeniem przez opiekuna osoby niepełnosprawnej rynku pracy, a konstrukcja świadczenia nawiązuje do faktu rezygnacji bądź braku podjęcia pracy zarobkowej przez opiekuna osoby niepełnosprawnej. Świadczenie ma zatem częściowo uzupełniać dochód utracony przez opiekuna decydującego się sprawować osobiście stałą lub długotrwałą opiekę nad osobą najbliższą, niezdolną do samodzielnej egzystencji.

Emerytury lub renty przysługują po zajściu określonego zdarzenia ubezpieczeniowego np. osiągnięcie wieku emerytalnego, czy utrata zdolności do zarobkowania w związku z doznanymszczerbkiem na zdrowiu. Kwota świadczeń odzwierciedla zarówno wysokość wynagrodzeń uzyskiwanych w czasie zatrudnienia, od których istniał obowiązek opłacania składek na ubezpieczenia społeczne, jak i długość okresu ich opłacania (stażu pracy). Kwota emerytury lub renty jest co roku waloryzowana w celu przeciwdziałania realnemu spadkowi siły nabywczej świadczenia. Gwarantowana kwota najniższego świadczenia przeciwdziała wpadaniu emerytów i rencistów w sferę ubóstwa. W ostatnich latach kwota najniższej emerytury, renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i renty rodzinnej wzrosła o 25%.

Sposób ustalania wysokości świadczeń określa ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Wysokość świadczenia emerytalno-rentowego, jako miara udziału ubezpieczonego w dochodach Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, uzależniona jest od liczby lat pracy oraz od wysokości wynagrodzenia osiąganego w trakcie aktywności zawodowej. Im bardziej ubezpieczony partycypował w tworzeniu dochodów FUS (im więcej składek wpłacił do systemu), w tym większym stopniu ma on prawo z nich korzystać w postaci emerytury lub renty. Wysokość świadczenia jest zatem wynikiem przebiegu życia zawodowego ubezpieczonego, jak również decyzji o momencie jego zakończenia. Prawo do emerytury i renty obejmuje prawo do waloryzacji. Zgodnie z ustawą o emeryturach i rentach z FUS, waloryzacja polega na pomnożeniu kwoty świadczenia i podstawy jego wymiaru przez wskaźnik waloryzacji, który odpowiada średniorocznemu wskaźnikowi cen towarów i usług konsumpcyjnych w poprzednim roku kalendarzowym zwiększonemu o co najmniej 20% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim roku kalendarzowym.

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, po waloryzacji przeprowadzonej według stanu na 1 marca 2019 r., świadczenia w kwocie najniższej emerytury pobiera 0,6 mln osób¹.

¹ W tym 48,2 tys. osób pobiera rodzicielskie świadczenie uzupełniające.

Szacowana liczba osób pobierających emerytury i renty dla rolników oraz służb mundurowych w kwocie najniższej emerytury, według stanu na 1 marca 2019 r., wynosi ok. 0,2 mln osób.

Z wyliczeń Ministerstwa wynika, że przedstawiona propozycja w zakresie podniesienia kwoty najniższych świadczeń emerytalno-rentowych do wysokości świadczenia pielęgnacyjnego, spowodowałaby wzrost liczby osób pobierających świadczenia najniższe o ponad **2,3 mln osób**².

W perspektywie 10 miesięcy spowodowałoby to wzrost wydatków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych o ponad **5,5 mld zł**³.

W kontekście zaproponowanych w petycji zmian, które skutkowałyby zwiększonymi kosztami dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych należy wskazać, że fundusz ma ograniczone możliwości. Ze względu na utrzymujący się deficyt funduszu, koniecznym jest korzystanie z dotacji budżetu państwa, ponieważ przychody ze składek na ubezpieczenia społeczne nie wystarczają na pokrycie wydatków na świadczenia z ubezpieczeń społecznych.

Jednocześnie informuję, że w ramach prowadzonej polityki społecznej intencją Rządu jest odczuwalna poprawa sytuacji osób znajdujących się w trudnym położeniu materialnym, w tym sytuacji emerytów i rencistów. Od 2016 r. rząd podejmuje działania ukierunkowane na podwyższanie najniższych świadczeń, a także modyfikujące obowiązujący sposób waloryzacji świadczeń.

W pierwszym roku działania rządu, obok ustawowej waloryzacji procentowej, wypłacone zostały jednorazowe dodatki pieniężne dla niektórych emerytów, rencistów i osób pobierających świadczenia przedemerytalne, zasiłki przedemerytalne, emerytury pomostowe albo nauczycielskie świadczenia kompensacyjne. Wypłata dodatku była rozwiązaniem komplementarnym wobec mechanizmu waloryzacji i bardzo niskiego jej poziomu w 2016 r., a kwota dodatku uzależniona została od wysokości świadczenia lub świadczeń pobieranych w zbiegu (od 50 zł do 400 zł netto). Dodatek stanowił wsparcie dla grupy ok. 6,5 mln świadczeniobiorców.

W 2017 r. ustawowy wskaźnik waloryzacji ukształtował się na poziomie 100,44%, stąd też ustawą z dnia 2 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw, wprowadzono zmiany w zasadach

² Podwyższenie kwoty najniższego świadczenia emerytalno-rentowego do kwoty świadczenia pielęgnacyjnego spowodowałoby wzrost liczby uprawnionych świadczeniobiorców: o ok. 1,5 mln osób pobierających świadczenia długoterminowe z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz o ponad 0,8 mln osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe rolników i służb mundurowych.

³ Na sumę wydatków składa się: 2,4 mld zł dla osób pobierających najniższą emeryturę, 0,83 mld zł dla osób pobierających najniższą rentę z tytułu niezdolności do pracy, 0,93 mld zł dla osób pobierających najniższą rentę rodzinną oraz 1,37 mld zł dla osób pobierających rentę socjalną. W symulacji obliczeń nie uwzględniono waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych na 2020 r. Powyższy szacowany koszt dotyczy jedynie wzrostu wydatków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i nie uwzględnia skutków finansowych proponowanego rozwiązania po stronie wzrostu wydatków na emerytury i renty z systemu ubezpieczenia rolników oraz zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy tzw. służb mundurowych.

waloryzacji świadczeń, gwarantując waloryzację na poziomie wyższym, niż gdyby podwyższenie świadczeń przeprowadzono zgodnie z obowiązującymi zasadami.

W tym samym roku (również od 1 marca) podwyższone zostały najniższe świadczenia emerytalno-rentowe. Dla osób spełniających warunki stażowe najniższa emerytura, renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i renta rodzinna wzrosły z kwoty 882,56 zł do kwoty 1000 zł, co oznaczało wzrost wysokości tych świadczeń o 13,3%. Renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy została podniesiona z kwoty 676,75 zł do kwoty 750 zł, co oznaczało jej wzrost o 10,8%, a renta socjalna z kwoty 741,35 zł do kwoty 840 zł, co powodowało wzrost tego świadczenia o 13,3%.

Wskaźnik waloryzacji w 2018 r. spowodował jeden z wyższych wzrostów świadczeń w ostatnich latach.

Z kolei w 2019 r., zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw, świadczenia emerytalno-rentowe wzrosły o ustawowy wskaźnik waloryzacji (102,86%), jednak nie mniej niż o 70 zł. Zastosowanie w 2019 r. zasad waloryzacji procentowo-kwotowej, zapewniło nie tylko ochronę realnej wartości wszystkich wypłacanych świadczeń emerytalno-rentowych, lecz wyszło naprzeciw oczekiwaniom wyższych podwyżek przez większość emerytów i rencistów.

Należy dodać, że od 1 marca 2019 r. najniższa emerytura, renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, renta rodzinna, a także renta socjalna - wynoszą 1100 zł. Oznacza to też, że najniższe emerytury od 2016 r. wzrosły o ok. 25%.

Na podstawie ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o jednorazowym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów w 2019 r., emeryci i renciści, bez względu na wysokość pobieranego świadczenia, otrzymali jednorazowe świadczenie pieniężne w kwocie 1100 zł brutto. Rozwiązanie to wyszło naprzeciw oczekiwaniom większości emerytów i rencistów, stanowiąc wsparcie finansowe szczególnie znaczące dla osób pobierających niskie świadczenia emerytalno-rentowe.

Dodatkowo, na mocy ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, osoba legitymująca się orzeczeniem o niezdolności do samodzielnej egzystencji może uzyskać dodatkowe wsparcie finansowe do kwoty 1 600 zł. Podstawowym celem świadczenia uzupełniającego jest m.in. zapewnienie dodatkowych środków służących zaspokajaniu potrzeb życiowych osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, ze względu na zwiększone koszty związane z pielęgnacją, rehabilitacją i opieką medyczną.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o petycjach, sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Do wiadomości:
Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
znak: BPRM.226.8.12.2019.JP.MG

MINISTER
445
Krzysztof Zieliński
PODSEKRETAŃCA RZĄDU

